

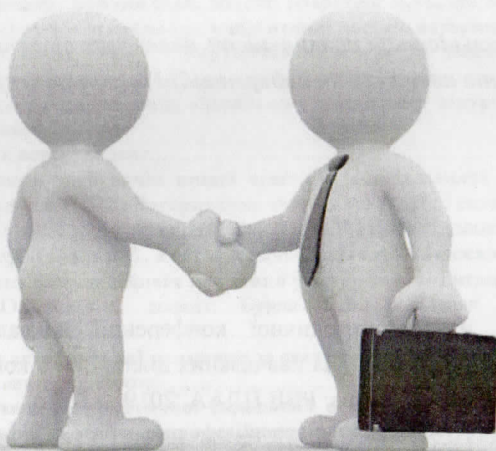
Полтавська державна аграрна академія

Матеріали

50-ї науково-методичної конференції

викладачів і аспірантів

**«Сучасний підхід до викладання навчальних дисциплін в
контексті підвищення якості вищої освіти»**

26-27 лютого 2019 року

м. Полтава

УДК 378.147

М 34

Редакційна колегія:

Шульга Л. В., начальник навчального відділу, професор кафедри маркетингу,
к.е.н., доцент

Колесніченко І. А. – методист навчального відділу

Ткаченко Д. Р. – секретар навчального відділу

Ком'ютерний набір – автори тез

Комп'ютерна верстка – **Ткаченко Д. Р.**

***Відповідальність за правильність наведених статистичних даних,
фактів та посилань на інформаційні джерела несуть автори тез***

Матеріали 50-ї науково-методичної конференції викладачів і аспірантів
«Сучасний підхід до викладання навчальних дисциплін в контексті підвищення
якості вищої освіти». – Полтава: РВВ ПДАА, 2019. – 207 с.

«Опір матеріалів» в ПДАА	
Горик О.В., д.т.н., професор; Ковальчук С.Б., к.т.н.; Брикун О.М., асистент	124
Підготовка інженерів за чинними стандартами як основа якісної освіти	
Канівець О.В., к.т.н., доцент; Горда Т.М., викладач фізики, викладач-методист Полтавського політехнічного коледжу НТУ «ХПІ»	126
Симбіоз інтернет технологій та мікроконтролерної техніки в навчально-дослідницькій роботі здобувача вищої освіти в курсі дисципліни «Теплотехніка»	
Іванов О.М., к.т.н.	128
Сучасний підхід до викладання дисципліни «Основи технічної творчості»	
Прасолов Є.Я., к.т.н., професор	130
Сучасний підхід до викладання навчальної дисципліни «Експлуатація машин та обладнання»	
Ляшенко С.В., к. т. н., доцент	133
Сучасні підходи до викладання дисципліни «Безпека життєдіяльності та основи охорони праці»	
Дрожжана О.У., старший викладач	135
Якість освіти у ЗВО у контексті Болонського процесу	
Опара Н.М., к.с.-г.н., доцент	137
ФАКУЛЬТЕТ ОБЛІКУ ТА ФІНАНСІВ	140
Акмеологічний метод викладання іноземних мов для покращення якості вищої освіти	
Сахарова Л.М., старший викладач	140
Використання комп'ютерних технологій в контексті набуття практичних навичок бухгалтера	
Мац Т.П., к.е.н., доцент; Дугар Т.Є., к.е.н., доцент; Ходаківська Л.О., к.е.н., доцент	142
Виведення інтерактивних моделей навчальних занять: інтеграція наукової творчості та професійних компетенцій	
Канцедал Н.А., к.е.н., доцент; Пономаренко О.Г., к.е.н., доцент	144
Ефективність заохочення до наукового пошуку на противагу примусу	
Красота О. Г., к.е.н., доцент; Романченко Ю. О., к.е.н., доцент; Тютюнник С. В., к.е.н., професор	146
Застосування принципу інтеграції у викладанні навчальної дисципліни «Соціологія»	
Колодій О. С., к.пед.н.; Шейко С. В., к.філ.н., доцент	147
Кайдзен-технологія як метод підвищення якості освіти	
Зоря С.П., к.е.н., доцент; Мисник Т.Г., к.е.н., доцент	149
Комунікативні завдання на формування мовленнєвої компетенції з дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)»	
Сизоненко Н.М., к.філ.н., доцент	151
Критичне мислення – загальна основа викладання філософських дисциплін в контексті забезпечення якості освіти	
Шейко С. В., к.філ.н., доцент; Колодій О. С., к.пед.н.	153
Методи активізації навчальної діяльності студентів на лекційних і семінарських (практичних) заняттях	
Песцова-Світалка О.С., к.е.н., доцент; Рудич А.І., к.е.н., доцент; Тютюнник Ю.М., к.е.н., доцент	155
Напрями удосконалення методики викладання бухгалтерського обліку здобувачам вищої освіти економічних спеціальностей	
Плаксієнко В.Я., д.е.н., професор; Ліпський Р.В., к.е.н.	157
Обговорення та аналіз сучасних економічних проблем – необхідна умова якісного викладання історії економіки та економічної думки	
Дорогань-Писаренко Л.О., к.е.н., доцент; Литвин О.Ю., к.е.н., доцент; Чип Л.О., к.е.н., доцент	159

цілей навчання, які студенти мусять прийняти і спрямувати свою діяльність на їх досягнення. Важливе значення при цьому має правильна організація педагогічної взаємодії між викладачами і студентами. У вищій школі можна виділити такі принципи організації взаємодії: діалогізації, проблематизації, персоналізації, індивідуалізації і диференціації. Відповідно до принципу діалогізації, заняття (як практичне, так і лекційне) не повинне перетворюватись на просте повідомлення знань. Його слід будувати як обговорення різних поглядів, як спільний пошук істини, тобто у формі діалогу, а не монологу викладача. У процесі педагогічного співробітництва, творчого обговорення теоретичних і практичних аспектів проблеми у студентів формуватимуться, актуалізуватимуться пізнавальні, професійні й соціальні мотиви. Принцип проблематизації передбачає систематичне створення проблемних ситуацій, умов для самостійного визначення і постановки студентами пізнавальних завдань. Принцип персоналізації застерігає від того, щоб особисте спілкування викладача зі студентом не підмінялося рольовим, а відбувалося в умовах партнерства. Принцип індивідуалізації і диференціації навчання дає змогу враховувати індивідуальні особливості та інтереси студентів, створювати максимально сприятливі умови для розвитку їхніх здібностей і нахилів [2]. З перших тижнів навчання слід розкривати перед студентами суспільну значущість обраного ними фаху і необхідність розвитку своїх професійних якостей. Така робота має включати різні форми: зустрічі, дискусії, „круглі столи“, вікторини, спілкування з визнаними і авторитетними спеціалістами, з випускниками минулих років тощо. Усе це сприятиме посиленню внутрішньої і зовнішньої мотивації студентів. Отже, мотиваційно-потребова сфера – складне психологічне явище, в якому домінують мотиви визначають спрямованість особистості. У педагогічній психології виокремлюють три основні види спрямованості: особисту, колективістську і ділову. Структура мотивів студента є стрижнем особистості майбутнього фахівця. Мотиви навчальної діяльності студентів поділяють на внутрішні і зовнішні. До внутрішніх належать: суспільна значущість навчання; професійні мотиви. Зовнішні мотиви зорієнтовані на цінності, що лежать поза навчальною діяльністю; мотиви матеріального заохочення; особисті інтереси, пов'язані з одержанням диплома, побоювання стягнень через неуспішність; мотиви спілкування, престижу серед студентів тощо.

Список використаних джерел

1. Асеев В. Г. Мотивация поведения и формирование личности [Текст] / В. Г. Асеев. - М. : “Мысль”, 1976. – 158 с.
2. Конопкин О. А. Психическая саморегуляция произвольной активности человека / О. А. Конопкин // Вопросы психологии. - 1995. - № 1. - С. 5-12.

ЗАСТОСУВАННЯ ПРИНЦИПУ ІНТЕГРАЦІЇ У ВИКЛАДАННІ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «СОЦІОЛОГІЯ»

Колодій О.С., к.пед.н.; Шейко С.В., к.філ.н., доцент

Принципи інтеграції та диференціації знання, насамперед сприяють цілісному застосуванню інноваційних освітніх технологій в напрямку удосконалення навчально-дидактичних засобів, а також всебічного процесу

виховання. Методи інтеграції та диференціації слід розглядати в якості методологічного підґрунтя розвитку індивідуально-особистісного навчання та комунікативно-колективних форм освітньої діяльності, що поєднують в собі цілісність (єдність) розумової діяльності та емоційно-вольової сфери, досягнення духовної свободи.

Яскравим прикладом втілення евристичних можливостей принципів інтеграції та диференціації в удосконаленні інноваційних освітніх технологій є розвивальне навчання, що ґрунтується на відміні від традиційної системи на розвиток суб'єкта освіти як особистості, здатної самостійно ставити перед собою завдання в різних сферах діяльності і знаходити оптимальні прийоми їх вирішення. Системі розвивального навчання властивий особливий науковий зміст та педагогічна технологія його реалізації.

Михайло Грушевський в праці «Початки громадянства (генетична соціологія)», опираючись на наукові розробки еволюціоніста XIX століття Г. Спенсера, доводив, що закономірності соціального розвитку постійно проявляються в «неустанній диференціації й інтеграції... в постійнім поступі не об'єднаній одностайності в напрямі до внутрішньої об'єднаності і зв'язаності різноманітності... від агрегата до системи» [1, с. 20]. Принципи органічної єдності інтеграції та диференціації знання характерні для різноманітних сфер соціального, культурно-духовного життя, а також завжди стверджуються в мові, в творчості, в науці та освіті.

Академік М. Грушевський в своєму дослідженні звертає увагу на те, що Г. Спенсер вбачає повторюваність та узагальнення в дії принципу диференціації та інтеграції: «непостійності однорідного і його нестримної тенденції перетворення в суцільну різноманітність виразно відокремлених, але внутрішньо зв'язаних частин» [1, с. 20].

Український вчений переконаний, що нормою успішного соціального розвитку являється паралельний розвиток «диференціації і наростання елементів внутрішньої консолідації, або інтеграції». Схемою появи нового наукового знання стає його внутрішня еволюція – в напрямку від інтеграції до диференціації, далі поступу та кристалізації. Умовою конструктивного розвитку в галузі освіти і науки є накопичення в розгалуженому частковому знанні, в її диференціації позитивного змісту наступної інтеграційної форми виразу знання. Згідно М. Грушевського розвиток та удосконалення наукового знання здійснюється на основі діалектичної єдності процесів інтеграції та диференціації його змісту. Дія принципів інтеграції та диференціації наукового знання має важливе методологічне значення та практичне застосування в освітньому процесі. Ці методологічні положення можна використати щодо розвитку та удосконалення сучасних інноваційних освітніх технологій, що знаходять своє відображення в єдності процесу навчання та виховання здобувачів вищої освіти у вищих закладах освіти.

Німецький соціолог освіти XX століття В. Лепеніс констатує той факт, філософська раціональність як основа університетської освіти за двісті років вичерпала себе, тому потребує нового змісту відповідної регуляторної ідеї освіти. Історія німецького університету може бути визначена як історія про те,

яким чином філософія втратила своє значення в обґрунтуванні освітянської діяльності. Сучасний ірраціоналізм є проявом «всезагальної кризи раціонального». В. Лепеніс, посилаючись на Карла Ясперса, стверджує, що «саме через брак загальноновизначеного освітнього ідеалу філософія посіла у Німеччині таке виняткове становище» [2, с. 219].

В університетській освіті майбутнього, на думку німецького вченого, на перший план мають постати ті дослідження, що розробляють загальноорієнтаційні знання. Особливу роль при цьому відіграватимуть такі предмети, як «соціологія науки, історія науки та теорія науки». Соціологія в сучасних умовах визначає рівень самоусвідомлення та зовнішній імідж сучасного наукового знання та освіти, досліджуючи суттєві фундаментальні сутності наукових систем та сприяє створенню нових форм наукового знання в межах «західної моделі раціонального мислення» [2, с. 231].

Як зазначає В. Лепеніс, справжня потреба у соціологах вузького профілю є незначною, на відміну від гострої нестачі соціологічних знань в різноманітних сферах суспільного життя – починаючи з «права, архітектури, містобудування та закінчуючи медициною». Представники соціологічної науки, які виступають із загальноорієнтаційними амбіціями, повинні оволодіти фахово-подвійною кваліфікацією: «соціолог права має бути і соціологом, і правником, соціолог медицини і соціологом, і медиком» [2, с. 232]. Таким чином, соціологія в сучасних умовах розвитку суспільних відносин являє собою необхідну додаткову, допоміжну навчальну дисципліну, перетворюючись на предмет післядипломної освіти. Досконало соціологію може вивчити лише той, хто вже має «освіту в якійсь галузі». Згідно позиції німецького соціолога В. Лепеніса, не все насправді так утопічно, бо сучасний ринок праці змушує здобувати подвійну кваліфікацію, що не рідко стає головним критерієм під час підбору професіоналів.

Список використаних джерел

1. Грушевський Михайло. Початки громадянства (генетична соціологія) / Михайло Грушевський – Прага, 1921. – 328 с.
2. Лепеніс В. Ідея Університету : Антологія / Упоряд. : М. Зубрицька, Н. Бабалик, З. Рибчинська; відп. ред. М. Зубрицька. – Львів : Літопис, 2002. – С. 219–232.

КАЙДЗЕН-ТЕХНОЛОГІЯ ЯК МЕТОД ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

Зоря С. П., к.е.н., доцент; Мисник Т. Г., к.е.н., доцент

Освіта є ключовим фактором розвитку суспільства. В контексті реформування вищої освіти актуальним залишаються питання удосконалення методів, принципів, форм, засобів та технологій навчання з метою підготовки висококваліфікованого фахівця як галузі знань «Управління та адміністрування», так і інших галузей знань закладів вищої освіти. Враховуючи вище зазначене, а також важливість не лише накопичення знань здобувачами вищої освіти, а й вміння ефективно оперувати ними в контексті майбутньої

7) Напишіть лист-подяку організації, яка фінансово підтримала благодійну акцію; 8) Уявіть таку ситуацію: ви готували доповідь на круглий стіл, але чернетка не збереглася. Відновіть текст доповіді за поданими тезами, підкріпіть її аргументами й цікавими прикладами. Напишіть вступ та висновки; 9) Уявіть ситуацію: ви – слухач курсів підвищення кваліфікації. Вам запропонували підготувати доповідь про сучасні наукові розробки, успішно втілені в практику вашого фаху. Напишіть текст доповіді.

Наведене вище дає змогу зробити висновок, що формування мовленнєвої компетенції є важливим завданням для майбутнього фахівця. Запропоновані комунікативні завдання сприяють виробленню навичок ефективного мовлення, розвивають уміння швидко орієнтуватися в комунікативній ситуації і вибудовувати доречне, точне й грамотне мовлення.

Список використаних джерел

1. Дедухо А. В. Українська мова за професійним спрямуванням : практикум для здобувачів вищої освіти аграрних вищих навчальних закладів III–IV рівнів акредитації / А. В. Дедухо, Н. М. Сизоненко. – К. : Видавництво Ліра-К, 2016. – 180 с.

2. Психологічна енциклопедія / [автор-упорядник О.М. Степанов]. – К. : Академвидав, 2006. – 424 с.

КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ – ЗАГАЛЬНА ОСНОВА ВИКЛАДАННЯ ФІЛОСОФСЬКИХ ДИСЦИПЛІН В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

Шейко С. В., к.філ.н., доцент; Колодій О. С., к.пед.н.

Радикальні зміни в освітянській діяльності спрямовані на якісне покращення навчання, змісту освіти, широкого впровадження інноваційних педагогічних технологій, достатнього психологічного супроводу. Глибоке осмислення процесу реформування сучасної освіти неможливе без розробки та впровадження в реальну педагогічну діяльність відповідних освітянських ідей, сучасних парадигм, котрі повинні визначити перспективи конфігурації майбутньої вищої освіти. Це складає одне з основних завдань сучасної філософії освіти.

Важливими проблемами освітянської діяльності, що потребують негайного вирішення є співвідношення відповідних дилем-суперечностей – влада-знання, національне та загальногромадянське в сфері навчання та виховання. Ґрунтовною науковою підставою, що сприяє вирішенню подібних суперечностей в освіті є запровадження принципів критичного мислення, спрямованих на розвиток педагогіки співробітництва, широкого освітянського діалогу, в якому суб'єктами педагогічної дії виступають не лише вчителі, наставники, керівники освітянських інституцій, але й здобувачі вищої освіти, вихованці, всі ті, хто мають наміри отримати високоякісну освіту та бути вихованими культурними громадянами власної нації. Ці проблеми у філософії освіти піднімалися у весь зріст у творчості провідних мислителів XX століття

Західної Європи та Америки, зокрема, в творчості К. Поппера, Х. Ортеги-і-Гассета, К. Ясперса, Ж. Дерріди, П. Фрейре.

Пошуки ідеалів сучасної освіти мають опиратися на принципи критичного мислення як запоруку подолання відчуження влади і громади від освіти та ствердження педагогічних основ співпраці та діалогу. Так, К. Поппер зазначав, що «розум і наука розвивається шляхом взаємної критики..., тобто вільної думки». Педагогіка пригноблення має відійти в тоталітарне минуле, а замість неї повинна повною мірою утверджуватися філософія освіти співробітництва на основі розвитку справжнього критичного мислення суб'єктів педагогічної дії. Вчитель не «повинен нав'язувати своє мірило вищих цінностей учням, мусить старатися збуджувати їхній інтерес. Він повинен піклуватися про душі своїх учнів» [2, С. 300].

П. Фрейре доводить, що населення країни свідомо має брати участь не лише у виконанні, а й у розробці соціальних заходів, спрямованих на поліпшення суспільного життя. Це можливе за умов формування у людей критичного ставлення до дійсності, розвитку в них умінь і здатності бути **Суб'єктами**, а не об'єктами історичного та політичного процесу. Принцип критичної свідомості в освіті є характерною властивістю демократичних політичних форм правління, які «відповідають високопроникним, допитливим, невтомним і діалоговим формам життя – на протигагу мовчанню й бездіяльності, на протигагу жорсткій, військовій авторитарній державі, історичному регресові, який узурпатори влади силкуються подати як нову зустріч із демократією» [3, С. 34]. Критичне мислення як основа регулятивного конструкта сучасної освіти повинно мати всезагальний характер, сприяти розробці новітніх педагогічних технологій, систем виховання, заснованих на принципах педагогіки діалогу та співробітництва у сучасному світовому співтоваристві.

Принципи критичного мислення стосуються не лише загальних основ розвитку освітянських інституцій, а мають безпосередній вплив на методику та технології викладання філософських дисциплін, зокрема власне філософію, етику та естетику, логіку, культурологію, релігієзнавство.

Педагогічна технологія «розвиток критичного мислення» спрямована на удосконалення самостійного свідомого мислення здобувачів вищої освіти, що дає змогу адекватно оцінювати появу нових обставин та формувати стратегію подолання проблем, які можуть виникнути. Критичне мислення є вміле відповідальне мислення, що дозволяє людині формулювати надійні вірогідні судження, воно засновується на практичних критеріях, самокорегується, апелює до відповідного контексту навчальної дисципліни.

В педагогіці вищої школи виділяють наступні ключові елементи критичного мислення: вміння послідовно викладати думку, самостійно формулювати логічні судження, відповідати за власні дії, визначати критерії оцінки ідей у процесі їх аналізу, критика та самокритика власних вчинків. Застосування принципів критичного мислення в процесі навчання стосується не пасивного засвоєння фактів чи чужих думок, а вироблення власних особистих суджень за допомогою підготовлених певних прийомів мислення та життєвого

досвіду. Процес викладання філософських дисциплін формує стратегію постійного оцінювання результатів засвоєних знань із використанням зворотного зв'язку «здобувачів вищої освіти – педагог» на основі дослідницької активності викладача в аудиторії. Змістовність філософського знання забезпечує на основі критичного мислення визначення основних ідей в історико-філософському процесі, що мають актуальне значення для формування сучасних методологічних та світоглядних парадигм.

Список використаних джерел

1. Педагогічні системи, технології. Досвід. Практика : Довідник / За ред. П. І. Матвієнка, С. Ф. Клепка, Н. І. Білик. – 2-е вид., переробл., і допов. – У 2 ч. Ч. 1 А-М. – Полтава : ПОІППО, 2007. – 220.
2. Поппер К. Відкрите суспільство та його вороги. – Т. 1. – К. : 1994. С. 245–300.
3. Фрейре Пауло. Формування критичної свідомості / З англ. пер. О. Дем'янчук. – К. : Юніверс, 2003. – 176 с.

МЕТОДИ АКТИВІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ НА ЛЕКЦІЙНИХ І СЕМІНАРСЬКИХ (ПРАКТИЧНИХ) ЗАНЯТТЯХ

Песцова-Світалка О.С., к.е.н., доцент;

Рудич А.І., к.е.н., доцент; Тютюнник Ю.М., к.е.н., доцент

Активізація – це постійний процес управління діяльністю студентів, спонукання їх до енергійного, цілеспрямованого навчання, подолання спаду, пасивності і стереотипності. Методи активізації мають бути зорієнтовані на конкретного студента, з урахуванням його схильностей і талантів, спонукати його брати активну участь у розвитку власних знань, персональних і фахових вподобань [1, 240].

Форми навчальної діяльності студентів безпосередньо залежать від змісту, організації та структури економічної освіти. В сучасних умовах дуже сильно змінилося відношення до лекції, як до основного способу викладу навчальної інформації в умовах традиційного навчання.

Натомість, сучасна економічна освіта спирається на лекції проблемні, оглядові, настановчі та концептуально-аналітичні. Застосовуються нові типи лекцій: лекції-бесіди, гостьові лекції, лекції з елементами колективного дослідження, лекції з аналізом конкретних ситуацій, зведений виклад. За використовуваними методами викладання самі лекції розділяють на: проблемні лекції – на основі проблемного методу; бінарні (лекція вдвох) – методу діалогу; лекції-візуалізації – методу наочності; лекції із запланованими помилками – методу пошуку помилок; лекції-прес-конференції – методу запитань-відповідей.

Активізація навчальної діяльності студентів під час лекційних занять має на меті підвищити ефективність сприйняття ними нового матеріалу, перевірити наявний рівень знань, забезпечити зв'язок теорії з практикою.

Одним з найбільш перспективних методів викладу лекційного матеріалу в умовах активізації навчального процесу є метод зведеного викладу, який